

Hegedűs 2 -70 + COVID-19

Ma ünnepli 70. születésnapját Hegedűs 2 László Munkácsy- és Balázs Béla-díjas művész. Interjúnk.

[Hegedűs 2 László interjú kortá kortárs képzőművészet](#)

Film, fotó és képzőművészet szimbiózisában alkot Hegedűs 2 László Munkácsy-díjas és Balázs Béla-díjas művész. Intermediális alkotásai álomszerű, szürreális montázsok, filmek, installációk, amelyekkel a hetvenes évek óta van jelen a magyar vizuális szcénában. Hetvenedik születésnapja a koronavírus árnyékában telik. Ezt is képpé transzformálta. A koronavírus nemzetközi mozaikszava, a COVID-19 olyan, mintha egy Hegedűs 2-mű címe lenne. Az utóbbi hetekben spanyol és lengyel felkérésre olyan plakátokon dolgozott, amelyek a koronavírus világjárványra reagálnak. Kérem, beszéljen ezekről az aktuális munkáiról és arról, hogyan érintette a járvány, főleg, hogy erre az időszakra esik, május 4-én, a 70. születésnapja.

A kiállításokat, így az enyéimet is a járvány karanténba zárta. Az aktuális munkáim a Covid-19 által lettek „megfertőzve”. Az említett felkérések régi kontaktok következményei, mivel a katalánokkal és a lengyelekkel régóta tart a vizuális kapcsolat. Ez és a C19 hozta össze a felkérést, a két plakátot. Mikor dolgozom, megszűnik a járvány és a valós élet, így a születésnapom dátuma is. A művészet valóságában élek, a művek születésnapjaiban.

Egyébként milyen a viszonya a számokkal? A nevében szereplő kettessel például.

Gyakran előfordulnak számok a képeim címeinél is, de ez másoknál sem szokatlan, nem úgy, mint a nevemben szereplő szám. Egyedüli (mondhatnám magányos), mint ahogy a prímszámoknál is egyedül a 2-es az első és egyetlen páros szám, ami tulajdonképpen meghatározza a többit. (2; 3; 5; 7; 11; 13 ...) A 2-es számomra nem egy szám, hanem egy vizuális forma, egy jel, ami megkülönböztet. Végül is ezt a bíróságnak köszönhetem, mivel arra kötelezett, hogy változtassam meg a nevemet, lévén már korábban élt egy Hegedűs László képzőművész. Gondoltam arra is, hogy felveszem a nagymamám (Képiró Emília) családi nevét, de végül is maradtam az apainál. A számokkal és a vizualitással kapcsolatban van egy korábban már megfogalmazott képlet, miszerint ahhoz, hogy a matematikában 2 legyen a végeredmény, végtelen variáció létezik. Ezeket a verziókat én vizuálisan, intuitív módon végzem el, aminek eredménye a kép.

Pályafutása kezdetén kirakatrendezőként is dolgozott. Montázs és kirakat összefügg?

Jobb híján voltam kirakatrendező, mivel „eltanácsolt az egyetem”. Egyébként a képzőművészek közül például Andy Warhol is művelte ezt a tevékenységet, büszkén vállalható. Meg egyébként is. A kirakatrendezést is és a montázst is jó esetben a színek, formák egymáshoz viszonyuló látványának érzékeltetése teszi értékelhetővé.

Önről köztudott, hogy három vizuális művészeti ág, a képzőművészet, a film és a fotó közötti határmezsgyéket szabadon átjárva, mindhárom eszközeiből, technikáiból, vizuális rendjeiből merít: fotói festőiek, filmjei rengeteg fotót, animált hétköznapi tárgyat használnak, személyessé vagy éppen kozmikussá válva. David Lynch-hez tudnám hasonlítani. Mások a szürrealistákhoz érzik közel. Mit gondol ezekről a közelítésekről?

Én a kezdetek, vagyis az 1970-es évek óta áthatásban, szimbiózisban használom a vizuális műfajokat. Számomra nincsenek a vizualitás világában műfaji határok, csak szín és forma, eredetiséggel, mondandóval vagy enélkül, hatást keltő látvánnyal, minőséggel. Vizualista vagyok. Egyetértek önnel, amit dolgaimról mond, és azzal is, hogy David Lynch világához hasonlít, de Lynch filmjei közül a kezdeti munkái állnak közel hozzám, például a *Radírfej*. A szürrealistáknál pedig leginkább Magritte művészetét kedvelem.

A szocialista szürrealizmus titokzatos bája című sorozat egy darabja

Pályafutása másik fontos állomása a Pannónia Filmstúdió volt. Mit adott a művészetéhez a Pannónia, kik voltak maradandó hatással önre ebből az időből? Gondolok Jankovics Marcellre többek közt, akinek több filmjéhez rajzolt háttereket. De a Pannóniában olyan újítók is dolgoztak például, mint Kovásznai György, hogy egy olyan nevet említsek, aki szintén az animáció és a képzőművészet határán mozgott.

A Pannónia Filmstúdióban a nagy közös produkciókat és egyebeket leszámítva, akinek belső igénye volt rá, próbálta a maga filmjeit megvalósítani. Már az idő múlása miatt kevesen emlékeznek az *Egér a Marson* című, nyugatnémet-magyar koprodukcióban készült filmsorozatra, pedig akkoriban nem sok lehetőség volt nyugati produkciókban részt venni. Ennek a grafikai világát bízták rám. A gyerekek által írt sorozat méltatlanul merül a feledés homályába. Ennek a filmgrafikai munkámnak több további felkérés lett a következménye. Így vettem részt például Jankovics Marcell *Fehérlófia* című egész estés filmje vizuális világának kialakításában. Az akkoriban elért színhatást ma számítógéppel könnyebben el lehet érni, de akkor az még nem volt használatban, a vizuális effekteket manuálisan a feleségem, Debreczeni Katalin aprólékos sablonokat készítve vagdosta ki. Számomra a háttér nemcsak díszletet jelentett, hanem sok kötöttsége ellenére vizuális, alkotói lehetőséget is. [Jankovics Marcell](#) egyedi filmjei közül a *Sisyphus* az, ami grafikailag és mondandójában is a legközelebb áll hozzám. Mikor lehetőségem volt, én is elkészítettem első egyedi filmemet *Vázlatok* címmel.

Vázlatok

Ez sokak számára nem keltett figyelmet a mai napig. Pedig ha behelyezzük a 1977-79 között készült rövidfilmek közé, akkor nem csak formailag lenne meglepő. Ez is még a számítógép használata előtt készült. Ennek a filmnek köszönhetem, hogy 1980-ban meghívtak Franciaországba, és Párizsban töltöttem egy hetet.

Technikailag melyik képalkotási mód áll önhöz a legközelebb és miért?

Amellyel éppen foglalkozom. Elmerülünk, és nem hagyjuk békén egymást, míg nem kerül a legjobb verzió a felszínre. A 3D hatása miatt szeretem például a lenticular technikát. Most éppen egy 40 képből álló képsorozatot szeretnék ezzel a technikával megvalósítani. Ezt az eljárást először a *Trafikciók* című képsorozatnál használtam, mikor tudomásomra jutott, hogy

ilyen képek megvalósítására is van lehetőség. 2010-ben a Szent István Király Múzeumban volt [kiállítva](#) ez a sorozat.

2020.05.03

A *Trafikciók* sorozat egy darabja

Esterházy Péterrel több közös munkájuk volt. A szöveg hatott a képalkotóra vagy fordítva? Hogyan segíti az alkotásban a nyelv?

Péternek tetszett és értékelte, értette azt, amit művelek. Személyesen a Petőfi Irodalmi Múzeumban rendezett kiállításon találkoztam vele, 1994-ben. Úgy beszéltünk egymással, mint akik régóta barátok. Aztán volt, mikor ő írt szöveget a képeimhez, mint például *A nagy fehérvári árvíz* képsorozat bevezetőjét, és volt, mikor én használtam fel a szövegeit vizuális munkáimnál. Konkrétan a nyelv nem segít a vizuális alkotásban, nem segíthet, mindkettőnél csak a fantázia, a kreativitás, az érzék segít.

A nagy fehérvári árvíz

Nyírségi születésű, de Székesfehérvárt választotta otthonának a nyolcvanas években virágzó kortárs képzőművészeti élet miatt. Mit adott önnek ez a város?

Még pontosabban Nagyhalászon születtem, szerencsére még Magyarországon. Életem során Székesfehérváron töltöttem a legtöbb évet. A város számomra az alkotómunka lehetősége mellett élettapasztalatot, bizonyosságot is adott, persze ez utóbbi inkább a korhoz köthető. Nem gondoltam volna, hogy hitemnek az élet valósága lesz az ára.

Hogyan születik egy-egy sorozata, hogyan találkozik egy témával, tárggyal, amely ihletője lesz?

A sorozataim tárgya maga az élet, mely körülvesz, létezésével, tárgyaival együtt, mindezt vizuálisan transzformálom. Az évek folyamán egy témára több közismert sorozatot készítettem. Ilyen volt a már említett *Nagy fehérvári árvíz*, a *Trafikciók*, a *Hungarian silver*, *A szocialista szürrealizmus diszkrét bája*, és még folytathatnám. A létemet időnként átcsempészem a művészet valóságába, az „Artunióba”. Ide csak ideiglenes vízzummal lehet belépni és tartózkodni. Az évek sor(ozat)án sokszor kaptam ott menedéket.